

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

М. В. Афанасьєв

Оподаткування суб'єктів підприємництва
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	Усі
Спеціальність	Усі
Освітній рівень	другий (магістерський)
Освітня програма	Усі

Вид дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Завідувач кафедри митної справи та оподаткування

Тищенко В. Ф.

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2019

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри митної справи та оподаткування
Протокол № 1 від 22.08.2018 р.

Розробник:

Найденко О. Є. к.е.н., доц., кафедри митної справи та оподаткування

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

3. Вступ

Анотація навчальної дисципліни:

В сучасних умовах підприємства є однією з найбільш потужних рушійних сил економіки будь-якої країни. Серед факторів, які обумовлюють розвиток підприємств та підприємництва чільне місце займають умови оподаткування, адже вони визначають результати діяльності платників податків.

Податкова система України перебуває на етапі удосконалення, що передусім пов'язано із прийняттям Податкового кодексу України (та повсякчасним корегуванням його норм). Відтак в сучасних умовах господарювання одним з найбільш складних питань є оподаткування підприємницької діяльності та відображення в податковому обліку наслідків здійснення різних видів господарських операцій, які здійснюються платниками податків.

В умовах постійних змін, які відбуваються у податковому законодавстві, суб'єкти підприємництва мають ретельно слідкувати за цими змінами. Такі зміни не дозволяють суб'єктам підприємництва ефективно здійснювати процеси стратегічного та податкового планування.

Тому, дисципліна «Оподаткування суб'єктів підприємництва» має допомогти студентам у вивченні особливостей оподаткування підприємницької діяльності, формуванні стратегії поведінки з контролюючими органами в сфері оподаткування, складанні податкової документації та визначенні податкових зобов'язань для виконання податкового обов'язку.

Під час засвоєння даної дисципліни студенти вчаться застосовувати на практиці теоретичні знання з економіки підприємства, бухгалтерського обліку, фінансів підприємства, використовувати у практичній діяльності методи визначення податкових зобов'язань та різні способи складання та подання податкової звітності.

Програму навчальної дисципліни розроблено у відповідності до вимог стандарту вищої освіти на базі освітньо-професійної програми підготовки магістра. Враховано рекомендації щодо компетентнісно-орієнтованого підходу до навчального процесу.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з економічною літературою, нормативними актами та статистичними довідниками.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів системи теоретичних основ та практичних вмінь та навичок щодо оподаткування суб'єктів підприємництва, розрахунку податкових зобов'язань та складання податкової звітності за різними податками та зборами.

Для досягнення мети поставлені такі завдання:

характеристика загальних засад оподаткування підприємницької діяльності;

формулювання сутність та види податків;

знання структури, прав, функцій та обов'язків контролюючих органів в сфері оподаткування;

вміння визначати суму податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ та складати податкову декларацію;

вміння визначати суму податкових зобов'язань з акцизного податку, податку на прибуток підприємств, податку на доходи фізичних осіб та інших податків та зборів та складати податкові декларації;

обґрунтування переходу суб'єкту підприємництва на спрощену систему оподаткування;

здійснення обліку та складання податкової документації з єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва.

Денна форма навчання

Курс	1	
Семестр	2	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	20
	семінарські, практичні	20
Самостійна робота		110
Форма підсумкового контролю	залік	

Заочна форма навчання

Курс	2М	
Семестр	1	
Кількість кредитів ECTS	8	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	12
	семінарські, практичні	18
Самостійна робота		210
Форма підсумкового контролю	залік	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Економіка підприємства	Менеджмент
Фінанси підприємства	Маркетинг
Підприємництво	Підприємництво в зовнішньоекономічній діяльності
Бухгалтерський облік	Оцінка ефективності бізнесу

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
1	2
Знати теоретичні аспекти оподаткування суб'єктів підприємництва та порядок обчислення податкових зобов'язань за непрямыми податками	Характеризувати загальні засади оподаткування підприємницької діяльності Знати види підприємств за різними нормативно-правовими актами
	Формулювати сутність та види податків Класифікувати види податкових пільг
	Знати структуру, права, функції та обов'язки контролюючих органів в сфері оподаткування
	Знати порядок реєстрації платників ПДВ Вміти визначати суму податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ та скласти податкову декларацію
	Знати порядок реєстрації платників акцизного податку Вміти обчислювати суму митних платежів за різними ставками та скласти податкову декларацію
	Вміти обчислювати суму митних платежів за різними ставками

Знати порядок обчислення податкових зобов'язань та складання податкової звітності за прямими податками та зборами	Вміти обчислювати суму податкових зобов'язань та скласти податкову звітність з податку на прибуток підприємств Визначати суму амортизації та суму податкових різниць
	Знати порядок обчислення сум єдиного соціального внеску Обчислювати суму податку на доходи фізичних осіб, податкової соціальної пільги та податкової знижки та скласти податкову документацію
	Обґрунтовувати перехід суб'єкту підприємництва на спрощену систему оподаткування Здійснювати облік та скласти податкову документацію з єдиного податку

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА НЕПРЯМЕ ОПОДАТКУВАННЯ

Тема 1. Поняття «підприємництво» та види суб'єктів підприємницької діяльності. Види суб'єктів підприємництва

Поняття «підприємництво» та види суб'єктів підприємницької діяльності. Види суб'єктів підприємництва. Великі платники податків.

Державна реєстрація підприємництва. Ліцензування видів господарської діяльності. Перелік видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню. Порядок отримання ліцензії для здійснення видів підприємницької діяльності.

Вимоги до застосування реєстраторів розрахункових операцій суб'єктами підприємництва.

Порядок обліку платників податків юридичних осіб. Електронний кабінет платника податку.

Порядок обліку платників податку фізичних осіб-підприємців та самозайнятих осіб.

Тема 2. Загальні засади системи оподаткування в Україні

Основні поняття системи оподаткування (податок, збір, платіж). Функції та елементи податків. Принципи податкового законодавства.

Класифікація податків за різними ознаками.

Тема 3. Контролюючі органи в сфері оподаткування

Структура контролюючих органів в Україні: їх права та обов'язки. Організація контрольно-перевірочної діяльності контролюючих органів. Види податкових перевірок. Порядок допуску працівників контролюючих органів на підприємство для проведення перевірки. Порядок оформлення результатів перевірки та оскарження її результатів. Порядок вилучення документів у суб'єкта підприємництва.

Права та обов'язки платників податків.

Тема 4. Податок на додану вартість

Платники ПДВ. Доцільність добровільної реєстрації платником ПДВ. Порядок реєстрації та анулювання реєстрації платників ПДВ.

Методи обліку податкових зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ.

Ведення податкової документації при обліку податку на додану вартість. Реєстрація податкових накладних в Єдиному реєстрі.

Бюджетне відшкодування ПДВ: порядок отримання права на нього.

Тема 5. Акцизний податок

Порядок ліцензування та реєстрації платників акцизного податку. Вартість ліцензії на виробництво та / або реалізацію лікєро-горілчаних та тютюнових виробів.

Облік та звітність з акцизного податку. Мінімальні оптово-роздрібні ціни на лікєро-горілчану продукцію. Максимальні роздрібні ціни на тютюнові вироби.

Порядок складання та реєстрації акцизної накладної.

Маркування підакцизних товарів.

Тема 6. Мито

Сутність мита та його види. Поняття та принципи визначення митної вартості товарів. Порядок обліку та сплати митних платежів. Порядок складання митної вантажної декларації.

Змістовий модуль 2. ПРЯМЕ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Тема 7. Податок на прибуток підприємств

Об'єкт оподаткування. Доцільність коригування фінансового результату. Види податкових різниць в обліку податку на прибуток.

Основні засоби та порядок їх амортизації в бухгалтерському та податковому обліку.

Трансфертне ціноутворення та контрольовані операції. Принцип «витагнутої руки».

Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб

Платники податку та податкові агенти. Облік єдиного соціального внеску у різних суб'єктів підприємництва.

Право на податкову соціальну пільгу та його документальне підтвердження.

Право на податкову знижку та його документальне підтвердження.

Визначення податку на доходи фізичних осіб за різними об'єктами оподаткування.

Документація, яку складають фізичні особи-підприємці та податкові агенти при обліку єдиного соціального внеску та податку на доходи фізичних осіб .

Тема 9. Інші прямі податки та збори в податковій системі України

Вимоги до обліку та звітності з екологічного податку. Вимоги до обліку та звітності з рентних платежів. Вимоги до обліку та звітності місцевих податків та

зборів.

Тема 10. Альтернативні системи оподаткування в Україні

Доцільність та порядок переходу суб'єктів підприємництва на спрощену систему оподаткування в Україні.

Групи платників єдиного податку та вимоги до них. Облік доходів платниками єдиного податку. Ставки єдиного податку. Документація з єдиного податку для фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських у формі: усних опитувань, експрес-контрольних робіт, поточних контрольних робіт, презентацій результатів власних досліджень, виступів з доповіддю.

модульний контроль, що проводиться у формі колоквиуму як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Оцінювання знань студента під час семінарських, практичних і лабораторних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

арифметична правильність виконання індивідуального та комплексного розрахункового завдання;

здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;

застосування аналітичних підходів;

якість і чіткість викладення міркувань;

логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;

самостійність виконання роботи;

грамотність подачі матеріалу;

використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється з урахуванням балів, отриманих під час поточного контролю та модульного контролю за накопичувальною системою. Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля		Лекційні заняття	Практичні та семінарські заняття	Перевірка есе	Презентація	Ділова гра	Письмова контрольна робота	Усього
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА НЕПРЯМЕ ОПОДАТКУВАННЯ	Тема 1. Поняття «підприємництво» та види суб'єктів підприємницької діяльності. Види суб'єктів підприємництва	1 тижд.		5		3		8
	Тема 2. Загальні засади системи оподаткування в Україні	1 тижд.	3					3
	Тема 3. Контролюючі органи в сфері оподаткування	2 тижд.						
	Тема 4. Податок на додану вартість	3 тижд.	3	5				8
	Тема 5. Акцизний податок	4 тижд	3	5				8

Змістовий модуль 2. ПРЯМЕ ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА	Тема 6. Мито	5 тижд	3					15	18
	Тема 7. Податок на прибуток підприємств	6 тижд.	3	5			7		15
	Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб	7,8 тижд.	3	5					8
	Тема 9. Інші прями податки та збори в податковій системі України	9 тижд.		5					5
	Тема 10. Альтернативні системи оподаткування в Україні	10 тижд.	3			9		15	27
Усього			21	25	5	9	10	30	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

5. Рекомендована література

Основна

1. Іванов Ю. Б. Податковий облік і звітність : підручник / Ю. Б. Іванов, В. В. Карпова, О. Є. Найдено. – К. : Знання, 2011. – 710 с.
2. Організація податкового процесу: навч. посіб. / О. Є. Найдено, К. В. Давискіба. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 268 с.
3. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій : навч. посіб. / під ред. Ю. Б. Іванова, І. А. Майбунова. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2010. – 492 с.
4. Податкове регулювання соціального розвитку: світовий досвід та тенденції в Україні : монографія / Ю. Б. Іванов, О. М. Тищенко, О. В. Грачов та ін. ; за заг. ред. Ю. Б. Іванова. – Х. : ФОП Александрова К. М. ; ВД "ІНЖЕК", 2012. – 496 с.
5. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI // Голос України. – 2010. – № 229–230. – С. 1–56.

6. Соціальні аспекти податкової політики : монографія / Ю. Б. Іванов, О. М. Тищенко, О. В. Грачов та ін. ; за заг. ред. Ю. Б. Іванова. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. – 304 с.

Додаткова

7. Найденко, А. Е. Зарубежная практика налогообложения доходов физических лиц на местном и региональном уровнях / А. Е. Найденко, Е. В. Гаврик. // Налоги и финансовое право. – 2015. – № 6. – С. 101–109

8. Найденко О. Є. Обґрунтування принципів оподаткування як основи зростання конкурентоспроможності економіки країни / О. Є. Найденко, А. О. Єніна-Березовська // Бізнес Інформ. – 2016. – № 10. – С. 291–303.

9. Найденко О. Є. Обґрунтування цілей податкової політики держави / О. Є. Найденко // Економіка розвитку. – 2018. – № 2 (86). – С. 13–23.

10. Сідельникова Л. П. Реалізація принципу соціальної справедливості в оподаткуванні фізичних осіб / Л. П. Сідельникова, О. Є. Найденко // Економіка розвитку. – 2017. – № 2. – С. 86–96.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт ДФСУ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>